



Roskilde Universitet

**Universitets- og
Bygningsstyrelsen**

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Danish University
and Property Agency

Ministry of Science
Technology and Innovation

Opfølgning på universitetets årsrapport for 2008

I overensstemmelse med Videnskabsministeriets tilsynsforpligtelse i henhold til universitetsloven har Universitets- og Bygningsstyrelsen gennemgået årsrapporten for 2008 og institutionsrevisors protokollat, samt Rigsrevisionens erklæring og beretning til bestyrelsen om årsrevision af 14. april 2009.

Styrelsen har ved gennemgangen af årsrapporten lagt vægt på bestyrelsens vurderinger af økonomien og planerne for den fremtidige udvikling.

Udviklingskontrakterne er sammen med målrapporteringen og finanslovens aktivitetsoversigter udgangspunkt for Videnskabsministeriets dialog og tilsyn med universiteterne.

1. Opfølgning på målrapporteringen i årsrapporten

Universitets- og Bygningsstyrelsen har gennemgået målrapporteringen i årsrapporten. Målrapporteringen relaterer sig til udviklingskontrakten og derigennem til RUC's strategiske mål, midler og indsatsområder, centreret om de fire kerneopgaver, jf. universitetslovens § 2, forskning, uddannelse, vidensspredning og forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Målrapporteringen afspejler, at udviklingskontrakten indeholder både kvalitative og kvantitative mål for universitetets aktiviteter inden for rammerne af universitetets overordnede strategiske forsknings- og uddannelsesplaner.

./. I vedhæftede bilag har styrelsen til orientering udarbejdet diagrammer, som viser målopfyldelsen på de områder, hvor der er opstillet kvantitative mål i universiteternes udviklingskontrakter. Det muliggør en tværgående sammenligning mellem universiteterne

RUC's rapportering omfatter såvel en skematisk gennemgang af udviklingen for samtlige mål som en mere uddybende rapportering af udvalgte mål inden for:

- Internationaliseringen af forskningen
- ph.d.-aktivitet
- optag på uddannelserne
- de studerendes gennemførelsestid
- efter- og videreuddannelse.

23. september 2009

**Universitets- og
Bygningsstyrelsen**

Bredgade 43

1260 København K

Telefon 3395 1200

Telefax 3395 1300

E-post ubst@ubst.dk

Netsted www.ubst.dk

CVR-nr. 2090 5808

Sagsbehandlere

Anders Korsgaard

Telefon 3392 9923

E-post ako@ubst.dk

Helle Vestergaard Jensen

Telefon 7226 5616

E-post hvi@ubst.dk

Sagsnr. 08-042349

Dok nr. 1006759

Side 1/5

Målopfyldelsen

I udviklingskontrakten har RUC opstillet i alt 16 udviklingsmål, som RUC forventer at opfylde i kontraktperioden.

Status for målopfyldelsen for 2008	Antal mål
Opfyldt	7
Delvis opfyldt	4
Ikke opfyldt	5
Kan først vurderes i 2010	0

Universitets- og Bygningsstyrelsen finder, at der er et behov for en supplerende redegørelse for nogle af de ikke opfyldte mål/delmål, som anført nedenfor, jf. udviklingskontrakten.

Udviklingsmål nr. 2a: Tiltrækning af forskere fra udlandet

Indikator

Der måles på andel ansatte udenlandske forskere.

Mål og målopfyldelse

	Andel ansatte udenlandske forskere %	
	Mål	Realiseret
2008	21	8
2009	25	
2010	29	

Styrelsen anmoder venligst om en redegørelse for de konkrete initiativer, RUC har iværksat for at øge antallet af udenlandske forskere.

Udviklingsmål nr. 3a: Tiltrækning af ikke-statslige midler

Indikator

Der måles på stigningen i indtægter fra EU og øvrige ikke-statslige forskningsmidler i forhold til 2006, jf. Rektorkollegiets nøgletal A3.1.

Mål og målopfyldelse

	EU midler %		Øvrige ikke-statslige midler %	
	Mål	Realiseret	Mål	Realiseret
2008	5	- 31	2	7
2009	10		4	
2010	15		6	

Styrelsen anmoder venligst om en redegørelse for de konkrete initiativer, RUC har iværksat for at øge tiltrækningen af EU-midler, så målene for kontraktperioden som helhed bliver realiseret.

Udviklingsmål nr. 4a: Ph.d.-optag

Indikator

Der måles på optag af ph.d.-studerende.

Mål og målopfyldelse

	Antal optagne ph.d. studerende	
	Mål	Realiseret
2008	71	63
2009	76	
2010	79	

Den utilstrækkelige målopfyldelse begrundes af RUC med, at optaget i 2006, som er grundlag for målfastsættelsen, var atypisk højt. I 2008 indtraf endvidere en tidsplansændring for samfinansieringsbevillinger fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen, således at 2008 repræsenterer et atypisk lavt optag.

Styrelsen anmoder venligst om en redegørelse for de konkrete initiativer, RUC har iværksat, for at optaget i 2009 øges til hen imod 84 for så vidt muligt at kompensere for den manglende målopfyldelse i 2008.

Universitets- og
Bygningsstyrelsen

Side 3/5

Udviklingsmål nr. 5: Optag af bachelor- og kandidatstuderende

Indikator

Der måles på antal optagne bachelor- og kandidatstuderende i henhold til Rektorkollegiets nøgletal F1.1 og F1.3. Udgangspunktet er optaget i 2006 på 1.314 bachelorstuderende og 870 kandidatstuderende.

Mål og målopfyldelse

	Antal bachelorstud. optaget		Antal kandidatstud. optaget	
	Mål	Realiseret	Mål	Realiseret
2008	1.372	1.356	870	1.074
2009	1.430		870	
2010	1.489		870	

RUC anfører, at der i 2008 har været et kraftigt fald i bachelor optagelsestallet på det naturvidenskabelige område på hele 44 %, hvor det var målsætningen at øge optaget med 10 %. En forøgelse af optaget er et element i regeringens målsætning om at øge tilgangen til de videregående uddannelser. Det er en udfordring, som styrelsen og universiteterne må løfte ved en fælles indsats, men det er samtidig styrelsens forventning, at RUC i den resterende kontraktperiode gør en særlig indsats for, at målet for meroptaget i hele kontraktperioden bliver opfyldt.

Styrelsen har noteret sig RUC's redegørelse for den manglende målopfyldelse.

Udviklingsmål nr. 9: Iværksætter

Indikator

Som indikator anvendes angivelse af et studieelement i studieordningen, der har innovations- og iværksættermæssig karakter og indhold.

Mål og målopfyldelse

	Andel af studieordninger med 7,5 ECTS iværksætterstudieelement, %.	
	Mål	Realiseret
2008	30	13,8
2009	60	
2010	100	

Styrelsen anmoder venligst om en uddybende redegørelse for de konkrete initiativer, RUC har iværksat for at nå op på de aftalte mål i de kommende år.

Udviklingsmål nr. 10a: Antal ind- og udrejsende studerende

Indikator

Som indikator anvendes Rektorkollegiets nøgletal H1.1 -1.2 med 2006-niveau som udgangspunkt.

Universitets- og
Bygningsstyrelsen

Mål og målopfyldelse

	Øge antallet af både ind- og udrejsende studerende %	
	Mål	Realiseret
2008	3	- 13
2009	6	
2010	10	

Side 4/5

Antallet af indrejsende er faldet med 21 %, mens antallet af udrejsende er faldet med 3 %. Styrelsen anmoder venligst om en redegørelse for de konkrete initiativer, RUC har iværksat for at øge antallet af udrejsende studerende.

2. Opfølgning på revisionen

Vi skal bede universitetet om at redegøre for, om de af Rigsrevisionen påpegede forhold er afklaret, og hvad man har gjort for at sikre, at der ikke fremover opstår problemer med disse forhold.

Rigsrevisionen har drøftet revisionsprotokollatet med institutionsrevisor og fremhæver særligt følgende:

- Manglende afklaring af ansvars- og opgavefordeling i fællesadministrationen har medført, at visse regnskabsposter ikke fremstår fuldt afstemt pr. 31. december 2008. Som eksempler herpå kan nævnes lønrefusioner, tilgodehavende løn, SLS mellemregningskonti, skyldig atp samt skyldig a-skat.
- RUC har ikke haft ressourcer til en fuld gennemgang af åbenstående projekter pr. 31. december 2008, og der er ikke som forventet udsendt instrukser til institutterne vedrørende erklæring om status på projekterne.
- Institutionsrevisor har vurderet, at de generelle it-kontroller fortsat bør styrkes på en række væsentlige områder, før de kan anses for at være tilstrækkelige og effektive. Institutionsrevisor vurderer i rapporten vedrørende gennemgang af generelle it-kontroller, at det interne kontrolmiljø i en vis udstrækning er uformelt, og der er endnu ikke

udarbejdet en it-strategi. Hertil kommer, at informationssikkerheds-
politikken endnu ikke er fuldt dækkende.

Rigsrevisionen er enig i de anførte betragtninger og finder, at der på de fremhæ-
vede områder er behov for at fortsætte arbejdet med at styrke forretningsgange,
opfølgning og administrative kontroller.

3. Særligt om It-sikkerheden

Den stigende anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi har skabt
et afhængighedsforhold. It er blevet en så integreret del af vores daglige gøremål,
at opgaverne reelt ikke kan løses uden. Dermed bliver sikring af informatio-
ners/datas integritet, fortrolighed og tilgængelighed i stigende grad helt centralt i
hverdagen.

I den offentlige sektor har det siden 2007 været obligatorisk at følge den danske
standard for informationssikkerhed, DS 484.

Informationssikkerhed skal skabe:

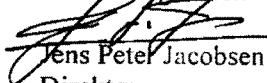
1. Tilgængelighed: Interne brugere og eksterne kunder skal have adgang til
de informationer, som de har behov for på et givent tidspunkt
2. Integritet: Informationerne skal være korrekte og fuldstændige
3. Fortrolighed: Følsomme informationer skal beskyttes mod uvedkommen-
des adgang.

It-sikkerhed, herunder efterlevelse af DS484, er ikke afgrænset til udvalgte sy-
stemer, men er gældende for alt lige fra fysisk sikring af bygninger til retningslin-
jer for håndtering af mobile enheder. Det er vigtigt, at It-sikkerhed ikke alene
tænkes som tekniske sikringsforanstaltninger, men i lige så høj grad er repræsen-
teret ved et passende niveau af forståelse i hele organisationen.

It-styringen og It-anvendelsen på universiteterne bør i tilstrækkeligt omfang fo-
kusere på at understøtte universiteternes målopfyldelse på såvel forskningsmæs-
sige som administrative områder, så det er passende for universiteternes behov på
kort og lang sigt.

På <http://www.itst.dk/it-sikkerhed/ds-484> findes vejledninger og best practise ek-
sempler til at understøtte det videre arbejde med DS484. Særligt henledes op-
mærksomheden på [http://www.itst.dk/it-sikkerhed/ds-484/rollebaseret-
indgang/systemforvaltere-og-dataforvaltere-skal-passe-paa-deres-aktiver](http://www.itst.dk/it-sikkerhed/ds-484/rollebaseret-indgang/systemforvaltere-og-dataforvaltere-skal-passe-paa-deres-aktiver), hvori
den enkelte system- eller dataforvalters ansvar er beskrevet.

Med venlig hilsen


Jens Peter Jacobsen
Direktør

Cc. Rigsrevisionen

Universitets- og
Bygningsstyrelsen

Side 5/5

Svar på UBST's brev af 23. september 09

Udviklingskontrakten

- *Udviklingsmål 2a: Tiltrækning af forskere fra udlandet*
Styrelsen anmoder venligst om en redegørelse for de konkrete initiativer, RUC har iværksat for at øge antallet af udenlandske forskere.

Bestræbelserne på at tiltrække flere udenlandske forskere gøres i både de faglige miljøer og på et mere praktisk plan i administrationen. I de faglige miljøer er der løbende tiltag via netværk og internationale samarbejder for at tiltrække udenlandske forskere til RUC i kortere eller længere perioder. Det er oftest i kortere perioder som gæstelektorer/professorer, og ikke som egentlige fastansættelser eller længerevarende ansættelser. Disse kortere gæstophold er talrige og meget gavnlige for de faglige miljøer og for de studerende, men indgår desværre ikke i udviklingsmålets indikator, der alene opererer med antal (fast)ansatte forskere med sidste ansættelse i udlandet.

På det administrative niveau er der igangsat et samarbejde mellem International afdeling og Personaleafdelingen om en 'velkomstpakke' for både VIP og studerende. Pakken skal både ses som et middel til at rekruttere internationalt – og dermed sætte RUC yderligere på landkortet som arbejdsplads/universitet for internationale forskere og studerende - og som en hjælp til at lette ankomsten til RUC/DK for den enkelte forsker og dennes familie samt for de studerende.

- *Udviklingsmål nr. 3a: Tiltrækning af ikke-statslige midler*
Styrelsen anmoder venligst om en redegørelse for de konkrete initiativer, RUC har iværksat for at øge tiltrækningen af EUmidler, så målene for kontraktperioden som helhed bliver realiseret.

RUC har i 2009 sat øget fokus på at formidle og rådgive om finansieringsmulighederne i EU-systemet. Der er tilført personaleresourcer og etableret samarbejde med Region Sjælland om at fremme RUCs deltagelse i EU finansierede forskningsprojekter. Indsatsen er to-sidet: RUC's forskere opfordres til at deltage i de netværk, som de bliver inviteret ind i af deres europæiske samarbejdspartnere, for på den måde at opnå erfaring med EU-systemet uden at skulle koordinere projekter. På den anden side, er der etableret en øget understøttelse af de forskningsmiljøer, der søger EU-midler som koordinator.

- *Udviklingsmål nr. 4a: Ph.d.-optag*
Styrelsen anmoder venligst om en redegørelse for de konkrete initiativer, RUC har iværksat, for at optaget i 2009 øges til hen imod 84 for så vidt muligt at kompensere for den manglende målopfyldelse i 2008.

Vi har siden sommeren 2008 sat øget fokus på realisering og gearing af ph.d.-midler. Dette er sket ved, at RUC's ph.d.-midler primært er blevet brugt til at finansiere fælles projekter med eksterne interessenter. Dette har skabt øget fokus på at identificere eksterne samarbejdspartnere og har gearret RUC's interne midler betydeligt. Samtidig har vi sat fokus på at begrænse indskrivningen af såkaldte privatister, dvs. ph.d.-studerende, der ikke er ansat på universitetet og således ikke modtager løn, og som har lavet individuelle aftaler mht. betaling af uddannelsesafgift. Årsagen til, at antallet af privatister ønskes begrænset er, at disse personer som regel ikke færdiggør deres projekter, fordi de har fuldtidsarbejde andet steds, og fordi de kun har begrænset tilknytning til forskningsmiljøerne.

Vi arbejder fortsat med den udfordring, at der er forholdsvis lang implementeringstid fra stipendier bevilges til der faktisk starter en ph.d.-studerende. Implementeringstiden kan være svær at forkorte pga. nødvendigheden af en god rekrutteringsfase og et spørgsmål om timing især i forhold til udenlandske ph.d.-studerende. Til gengæld har vi arbejdet på at være bedre til at overbooke og således sikre et højt aktivitetsniveau, der ikke påvirkes af, at der kan være planlagte stipendier, der ikke realiseres. Desuden arbejder vi på at blive bedre til at igangsætte ph.d.-stipendier ud fra strategiske overvejelser omkring hvilke forskningsområder har særligt potentiale, og hvor vi kan rekruttere de bedste kandidater. Denne øvelse kræver et godt kendskab til de forskellige miljøers aktiviteter og deres forventede hjemtagning af midler i en 1-2 årig tidshorisont.

- *Udviklingsmål nr. 9: Iværksætteri*
Styrelsen anmoder venligst om en uddybende redegørelse for de konkrete initiativer, RUC har iværksat for at nå op på de aftalte mål i de kommende år.

I 2008 blev der etableret en meritgivende kursusrække i innovation og iværksætteri tilknyttet fagene Virksomhedsstudier/Virksomhedsledelse på CBIT. I 2009 – ved etableringen af RUCinnovation – blev kurset forankret i den nye enhed med henblik på at tænke kurset sammen med de andre innovation- og iværksæteriaktiviteter, der her var på bedding.

Med udgangspunkt i et ønske om gøre sådanne meritgivende kurser til et tilbud til alle universitetets studerende, blev der ved opstart af kurset igangsat en dialogrunde med universitetets andre fag. Formålet var at få afdækket muligheden for, at også andre studerende kunne deltage i kurset på CBIT eller at fagene alternativt selv etablerede lignende kurser. Dialogen viste, at en række fag allerede har en struktur præget af valgfrihed, hvilket betyder, at nogle studerende har mulighed for at tilvælge meritgivende aktiviteter inden for feltet. Som eksempler på fag kan nævnes ISGs uddannelser.

I regi af RUCinnovation er der netop oprettet et studentervæksthus, der har til formål at tilbyde de studerende en lang række aktiviteter inden for innovation og iværksætteri, bl.a. kurser, mentorordninger og en workshopbaseret forretningsplanskonkurrence. Ideen er, at disse aktiviteter skal indarbejdes som meritgivende tilbud til de studerende.

Det skal generelt understreges, at det på nuværende tidspunkt er omstændigt at ændre de enkelte studieordninger, da fagene hele tiden er tvunget til at tage stilling til, hvilke konsekvenser en eventuel ændring vil have for fagets integritet, profil, indhold og mulighed for akkreditering. Afslutningsvis – og af central betydning – skal nævnes det igangværende arbejde med at gennemføre en uddannelsesreform på RUC. Den nye uddannelsesstruktur er på både bachelor- og kandidatniveau præget af en stor grad af valgfrihed for den enkelte studerende. Det betyder, at de studerende vil have rig mulighed for at tilvælge mere praksisrettede studieelementer såsom virksomhedspraktik og kurser i innovation og iværksætteri. Når den nye uddannelsesstruktur er en realitet vil det med stor sandsynlighed være med den konsekvens, at alle studerende har mulighed for at tilvælge et meritgivende studieelement inden for innovation og iværksætteri.

- *Udviklingsmål nr. 10a: Antal ind- og udrejsende studerende*
Antallet af indrejsende er faldet med 21 %, mens antallet af udrejsende er faldet med 3 %. Styrelsen anmoder venligst om en redegørelse for de konkrete initiativer, RUC har iværksat for at øge antallet af udrejsende studerende.

RUC har igennem de seneste 2 år arbejdet aktivt på at få flere oversøiske partnere i porteføljen såvel amerikanske som kinesiske partnere, bl.a. for at kunne imødekomme studerendes stigende interesse i udvekslingsdestinationer udenfor Europa. En stor del af stigning i udgående mobilitet skal dog også ses på baggrund af indførelsen af udlandsstipendieordningen, som RUC har promoveret aktivt. Indførelsen af udlandsstipendieordningen har dels betydet, at flere RUC studerende har kunnet komme på studieophold på oversøiske institutioner, som RUC ikke har

udvekslingsaftale med, dels at flere RUC studerende har kunnet komme på studieophold hos populære Europæiske partnere.

Revision

- *Universitetet bedes om at redegøre for, om de af Rigsrevisionen påpegede forhold er afklaret, og hvad man har gjort for at sikre, at der ikke fremover opstår problemer med disse forhold.*

Manglende afklaring af ansvars- og opgavefordeling:

Der er i forbindelse med implementeringen af Navision Stat 1. januar 2009, fokuseret på afstemningerne og ansvarsopdelingen mellem regnskab og løn. Det vil inden årsafslutningen for 2009 være beskrevet hvem og hvilken afdeling/enhed, der har ansvaret for afstemning af alle statusposter i regnskabet. Det vil samtidig blive beskrevet, hvem der har ansvaret for rettelser af især lønstatus poster. I den forbindelse planlægges ibrugtagning af afstemningsmodulet i Navision Stat, Det bemærkes dog, at afstemningsmodulet er ibrugtaget på udvalgte statusposter, svarende til ca. 60 % af alle statusposter.

Arbejdet er bl.a. forankret i en intern arbejdsgruppe mellem personaleafdelingen og CFTM.

Det kan videre nævnes, at RUC's revisor i forbindelse med løbende revision 2009 har givet udtryk for, at de nye forretningsgange i relation til interne afstemningsprocedurer er en væsentlig styrkelse af det interne kontrolmiljø.

Åbenstående projekter:

Roskilde Universitet prioriterer projektområdet, og der pågår pt. et større arbejde med at gennemgå samtlige projekter for en risikovurdering samt lukke projekter der er afsluttede. Arbejdet forventes at vare resten af 2009. En arbejdsgruppe undersøger endvidere muligheden for at udvide NS med et projektmodul med henblik på at forbedre projektadministrationen. Som forberedelse til at benytte et eventuelt projekt/sagsmodul i Navision Stat, er der også igangsat et arbejde med at samle alle stamdata i ét register (Excell). Når dette arbejde er fuldført, forventelig forår 2010, vil samtlige projektejere blive forespurgt om korrektheden af deres projekters juridiske og økonomiske status.

IT-kontroller

Der henvises til pkt. 3

Særligt om IT-sikkerheden

- *IT-kontroller*

Det er korrekt at de interne it-kontroller i en vis grad har baseret sig på uformelle aftaler, denne uhensigtsmæssighed søges nu rettet via målrettede service aftaler mellem Institutterne og Campus-IT, i samme forbindelse udfærdiges beredskabsplaner.

Arbejdet med en It-strategi er igangsat og forventes færdig første halvår 2010.

It-sikkerhedspolitikken har ikke været fult dækkende i henhold til DS-484, og det skyldes primært manglende procedure og forretningsgange på enkelte områder. For at råde bod på disse forhold har It-sikkerhedskonsulenten nu taget fat i de berørte afdelinger, for sammen at få dokumenteret evt. manglende procedure, det kan nævnes at Personaleafdelingen er ved at udvide

forretningsgangene vedr. ansættelse af betroet personale, som direkte henføre til punkt 8 i It-sikkerhedspolitikken.

Andre mangler i It-sikkerhedspolitikken bunder delvist i manglende værktøjer til central kontrol af den decentrale It-plattform, i dette tilfælde arbejdes der på implementere ZENworks, hvilket vil give administratorerne mulighed for at opdatere, fejlrette og indføre politikker for anvendelse af den enkelte computer, dog primært for ansatte med en windows maskine.

Alene anvendelsen af ZENworks vil halvere antallet af mangler i It-sikkerhedspolitikken, da styringen dermed vil kunne beskrives og kontrolleres.

For at sikre det fortsatte arbejde med It-sikkerhed og DS-484 har Roskilde Universitet i 2009 ansat en fuldtids It-sikkerhedskonsulent, og ud over ovenstående opgaver vil konsulenten ligeledes igangsætte en risikovurdering af de enkelte Institutters forskningsdata, disse risikovurderinger og data klassifikationer vil danne grundlag for en risikoanalyse.

Risikoanalysen skal vise hvilke forsknings områder og Institutter der trænger til sikring og backup af data.

Desuden er det planen fremadrettet at få forskningsprojekter til at dokumentere anvendelse og håndtering af deres data på et langt tidligere tidspunkt, og mere hensigtsmæssig måde end det sker i dag, ligeledes skal krav til dokumentation også sikre awareness om It-sikkerhed.

Udvikling af RUC's uddannelsesstruktur

Pkt. 5 på dagsorden for møde den 18. 11. 2009 mellem RUC og UBST

Nugældende regler:

1. Modulstruktur

Bacheloruddannelserne:

RUC's bacheloruddannelser består pt. overordnet set af 2 års basisstudier (120 ECTS) efterfulgt af 2 semestres studier (2*30 ECTS) på enten to forskellige fag eller – for visse særlige uddannelser – 2 semestres studier på ét fag/fagområde (1-fagsbacheloruddannelse). I de 2 års basisstudier indgår 2 specialkurser (2* 7,5 ECTS), der forbereder den studerende til de efterfølgende overbygningsfag.

Kandidatuddannelserne:

RUC har to typer af kandidatuddannelser. A. Kombinationskandidatuddannelser, der består af 2 års studier fordelt ligeligt mellem to fag. B. 1-fagskandidatuddannelser, der består af 2 års studier inden for et fag eller fagområde.

Strukturen er fremstillet grafisk i vedlagte bilag 1.

2. Studieordningsstruktur

RUC har med hjemmel i uddannelsesbekendtgørelsens § 69 udarbejdet et sæt "fællesregler", der sikrer en sammenhængende uddannelsesstruktur, idet de bl.a. dels fastlægger den overordnede uddannelsesstruktur for henholdsvis bacheloruddannelser og kandidatuddannelser og dels stiller supplerende krav til studieordningerne.

Bacheloruddannelserne:

Bachelorstudierne reguleres – udover af nævnte fællesregler – af dels studieordningen for det basisstudium, som den studerende er optaget på gennem KOT'ten, og dels studieordningerne for de to overbygningsfag, som den studerende vælger at læse på efter basisstudierne. (Hvis den studerende læser en 1-fagsbacheloruddannelse.

Kandidatuddannelserne:

Kandidatstudierne reguleres – udover af nævnte fællesregler – af studieordningerne/studieordningen for de(n) fag, som den studerende har valgt skal indgå i kandidatuddannelsen.

3. Studienævnsstruktur

Fællesreglerne udarbejdes under rektoratet med inddragelse af Akademisk Råd og dettes underudvalg "Uddannelses- og Forskningsudvalget".

Bacheloruddannelserne:

Hvert basisstudium har et basisstudienævn. De fleste overbygningsfag har eget studienævn. Dog er der enkelte studienævne, der dækker flere fag. F.eks. dækker Studienævnet for fremmedsprog fagene engelsk, tysk og fransk.

Kandidatuddannelser:

De fleste kandidatfag har eget studienævn. Dog er der enkelte studienævne, der dækker flere fag. F.eks. dækker Studienævnet for fremmedsprog fagene engelsk, tysk og fransk.

4. Forholdet til uddannelsesbekendtgørelsen

Efter ministerens udstedelse af bkg. nr. 338 af 6. maj 2004 om bachelor- og kandidatuddannelser ved universiteterne igangsatte Roskilde Universitet et udvalgsarbejde med henblik på at sikre en hurtig og korrekt gennemførelse af de nye regler, idet universitetets daværende uddannelsesstruktur ikke var i overensstemmelse med bekendtgørelsens krav.

En af hovedproblemstillingerne var at sikre en klar afgrænsning af bacheloruddannelserne, herunder at kandidatuddannelser ikke kan påbegyndes før en relevant bacheloruddannelse er gennemført.

Da det i slutningen af 2004 eller begyndelsen af 2005 viste sig, at umuligt at gennemføre en mere endelig uddannelsesreform i tide inden optaget af bachelorer pr. 1. september 2005, valgte universitetet at udarbejde et sæt midlertidige fællesregler (interimordningen), der sikrede det nødvendige retsgrundlag i overensstemmelse med bekendtgørelsen, indtil de mere endelige fællesregler kunne vedtages. De midlertidige fællesregler, der blev udstedt den 2. marts 2005, sikrede bl.a. en klar adskillelse mellem bachelor- og kandidatuddannelser, samt gennemførelse af reglen om, at en bacheloruddannelse skal være bestået forud for påbegyndelse af kandidatstudier. Et link til reglerne kan findes på denne side: <http://www.ruc.dk/ruc/internesider/regelsamling/> under linket "Interimordningen".

De endelige fællesregler blev udstedt den 5. december 2005 med henblik på ikrafttræden pr. 1. september 2006 for bachelorstuderende og 1. september 2008 for kandidatstuderende. Reglerne er senere ændret. Links findes på ovennævnte side. Med disse fællesregler blev der bl.a. indført krav om gennemførelse af specialkurser som en del af basisstudierne. Specialkurserne indgår som en integreret del af basisstudieordningerne, men udbydes af overbygningsfagene. Det fremgår af overbygningsfagenes studieordninger, hvilke specialkurser, der kan gennemføres som led i en bacheloruddannelse med faget. Hermed øges sammenhængen og progressionen i uddannelsesforløbet.

Herudover sikres progressionen gennem de optagelseskrav, der stilles i studieordningernes bestemmelser vedrørende optagelse på kandidatuddannelserne. Endelig indeholder nogle af studieordningerne krav om, at modulerne skal gennemføres i en bestemt rækkefølge.

Under forberedelsen af fællesreglerne har universitetet lagt stor vægt på at sikre en korrekt implementering af uddannelsesreglerne og har derfor ved flere lejligheder drøftet uddannelsesbekendtgørelsens muligheder og begrænsninger med UBST.

Der er med ovennævnte fællesregler skabt en struktur, der sikrer, at de studerende kan gennemføre sammenhængende bacheloruddannelser og kandidatuddannelser, samt at kandidatuddannelser ikke kan påbegyndes før en relevant bacheloruddannelse er gennemført. Samtidig er det sikret, at uddannelsesbekendtgørelsens mere detaljerede krav opfyldes. Det fremgår i øvrigt af studieordningerne for kandidatuddannelserne, hvilke krav en bacheloruddannelse skal opfylde for at give adgang til en kandidatuddannelse med faget.

Uddannelsesreform på RUC

Indledning:

Roskilde Universitet ønsker at videreudvikle universitetets nuværende uddannelsesstruktur, dels for at sikre en endnu bedre gennemførelse af hensigterne med Bologna-processen og dels for at sikre, at universitetets bachelor- og kandidatuddannelser fortsat udgør et fremtidssikret og attraktivt alternativ inden for universitetslovgivningens rammer til de uddannelser, der udbydes på andre universiteter. Universitetet har derfor i nogen tid forberedt en reform af den gældende uddannelsesstruktur.

Hovedprincipper for RUC's 2011 uddannelsesreform*Bacheloruddannelser*

- Brede tværvideenskabelige bacheloruddannelser, der kan føre til flere kandidatuddannelser, inden for og mellem hovedområderne HUM, SAM, TEK og NAT og som er efter internationale standarder gode grunduddannelser på forkant med arbejdsmarkedet.
- Bacheloruddannelser med forskningsbaseret undervisning med vægt på metodiske kompetencer og på muligheder for praktik og udlandsophold.
- Bacheloruddannelsens første år er et sammenhængende forløb inkl. to projekter og grundkurser.
- Alle bacheloruddannelsers studerende gennemfører i løbet af 2. og 3. studieår fagprojekter og specialkurser inden for to fagområder inden for universitetets vifte af kandidatfagområder.
- Hvor det ene fagområde skal ligge inden for bacheloruddannelsens hovedområde, kan det andet fagområde ligge inden for et andet hovedområde.
- Fagprojekter og alle special- og metodekurser udbydes på tværs af bacheloruddannelser, med beskrevne anbefalede forudsætninger.
- Modellen bygger pt. på, at alle bacheloruddannelser er kombiuddannelser (med mulig undtagelse for HA) – men det står fortsat åbent om der samtidig kan være mulighed for et-fagsbacheloruddannelser.

Kandidatuddannelser

- RUC udbyder to typer af tværvideenskabelige kandidatuddannelser:
 - Kombinationsuddannelser som kombinerer to fag.
 - Ét-fagsuddannelser inden for et tværfagligt område
- Èt-fagskandidatuddannelser består af 4 moduler, hvoraf et modul bør indeholde muligheder for at vælge metodiske kurser, praktikforløb eller andre praksisrettede forløb (entreprenørskab mv.) på tværs af RUCs kandidatuddannelser.
- RUC prioriterer, at kandidatuddannelser på engelsk fortrinsvis udvikles som hele uddannelser ("færdigpakke"), der er attraktive at søge ind på for bachelorer fra udland og indland. Kandidatuddannelser – på dansk eller engelsk – kan også rette sig mod rekruttering af professionsbachelorer.
- Studieordningerne vil (fortsat) skulle indeholde bestemmelser om, hvilke faglige forudsætninger, der kræves opfyldt før adgang til kandidatstudier på det pågældende fag.

De påtænkte strukturer er fremstillet grafisk i vedlagte bilag 2.

Afgørende forskelle mellem den nuværende struktur og reformforslaget

Reformforslaget adskiller sig på væsentlige punkter fra den nuværende struktur. Reformforslaget medfører således:

1. Genuint tværvideenskabelige bacheloruddannelser

- 1a. De studerende påbegynder allerede 2. år deres bachelorfag.
- 1b. Vægtfordelingen mellem de generelle og de specifikt faglige dele af bacheloruddannelsen er ændret, således at de specifikt faglige dele har mere vægt.
- 1c. Bachelorprojektet afrunder hele uddannelsen/begge overbygningsfag.
- 1d. Hver bacheloruddannelse giver adgang til flere kandidatuddannelser.
- 1e. Bacheloruddannelsen styres af ét bachelorstudienævn, som har uddannelsesmæssigt ansvar og indflydelse på hele bachelorforløbet. (Selv om det er kandidatstudienævne som er ansvarlige for det faglige indhold i den fagspecifikke del, er det stadig bachelorstudienævnet som sætter de uddannelsesmæssige mål for den fagspecifikke del. Dette giver store muligheder for, at bacheloruddannelsen kan udvikle sig på en harmonisk og dynamisk måde - og udvikle sig i takt med de erhvervsområder, som bacheloruddannelsen retter sig mod.)
- 1f. Alle bacheloruddannelser vil være to-fags uddannelser. Dette vil styrke og tydeliggøre RUC-bacheloruddannelsens profil.

- **i stedet for** bacheloruddannelser bygget af 2 års basis + 2 fagmoduler i uddannelsens 3. år – samt en styringsstruktur med 3 studienævn.

2. Kandidatuddannelser med mere fokuseret afslutning

- 2a. Studerende på to-fags-kandidatuddannelser har lige mange ECTS i begge fag, forud for specialet.
- 2b. Flere tværvideenskabelige, sammenhængende 'et-fag' kandidatuddannelser, herunder evt. uddannelser rettet mod studerende, der ønsker at læse på et fremmedsprog.
- 2c. Færre kandidatuddannelsesstudienævn.

- **i stedet for** f.eks. kandidatuddannelser, hvor et-fags-speciale i en to-fags-uddannelse bliver skrevet på det fag, man har læst mindst (- når specialearbejdet fraregnes).

3. Mere valgfrihed og praksisorientering i uddannelsen

- 3a. Valgfri studieelementer på bacheloruddannelsen. De studerende får betydeligt bedre muligheder for at bringe studieelementer fra andre fag- og hovedområder ind i deres uddannelse.
- 3b. Valgfri studieelementer på et-fags-kandidatuddannelser, se under 3a.
- 3c. Valgfri studieelementer kan vælges på tværs af hovedområder / kandidatfag. Der kan vælges praktikforløb, entreprenørskab og andre praksisorienterede studieelementer.

- **i stedet for** begrænsede muligheder for at vælge kurser, entreprenørskab m.v. uden for de gældende studieordningers normale udbud. Muligheder, der typisk forudsætter behandling af dispensationsansøgninger m.v.



Bilag 3 Den nuværende situation, forenklet

Roskilde Universitet
- studiestruktur 2009

KANDIDAT

Speciale Fag A
Fag B
Fag A
Fag B

KANDIDAT - enkeltfag

Speciale C
C
C
C

A-B: Kombinationsfag - 35
C: Hele uddannelser - 4

BACHELOR

Fag A
Fag B

BACHELOR - enkeltfag

Hel uddannelse
Hel uddannelse

Tværvideenskabelige bacheloruddannelser inden for 4 hovedområder:

hum
sam
(hum)tek
nat

(Fag B kan læses fra andet hovedområde)

BACHELOR

Basis
Basis
Basis
Basis

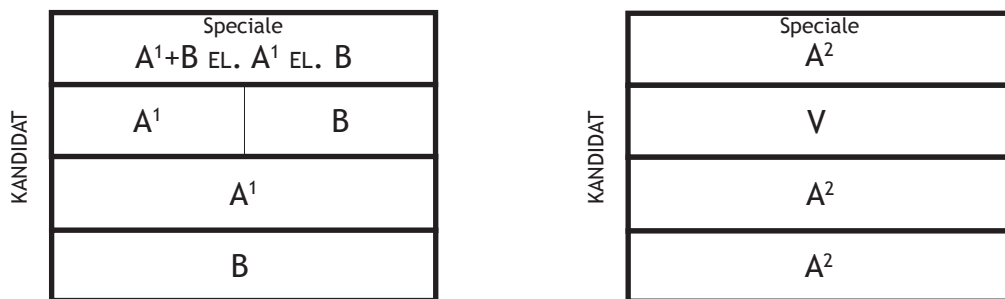
BACHELOR - enkeltfag

Basis
Basis
Basis
Basis

= 1/2 år



Roskilde Universitet - mulighedernes universitet
- studiestruktur 2011 - med kurser på bachelor



	Projekter		Kurser	
	Bachelorprojekt MED A+EVT. B	S	X	
BACHELOR	B	B	A	
	A	X	X	
	3	A	B	
	2			
	1			

- A¹-B: Kombinationsfag
- A²: Hele kandidatuddannelser, herunder internationale
- X: Metodekurser, praktikforløb, toningskurser, fagenes videnskabsteori mv. (også fra andet hovedområde)
- S: Bachelorseminar
- V: Valgfri, herunder praksisrettet. Også mulighed for praktik og fagdidaktik i kombinationer til gymnasiale uddannelser.

Mulighed for speciale over 2 semestre. (Eksperimentelt på 60 ECTS, ikke-eksperimentelt på 30 ECTS).

Tværvidenskabelige bacheloruddannelser inden for 4 hovedområder:

- hum
- sam
- (hum)tek
- nat

Fag B kan læses fra andet hovedområde

HA læses som hel bacheloruddannelse

= ½ år semester (30 ECTS)

Regelforenkling – bidrag til afbureaukratisering

(Til brug og udlevering ved møde med Helge Sander)

Universitetet ønsker at følgende uddannelsespolitiske punkter drøftes på mødet og efterfølgende overvejes af ministeren:

1. Bachelorhegn

Bachelorhegnet hindrer, at en bachelorstuderende, der mangler en mindre del af bachelorstudiet får adgang til at påbegynde en kandidatuddannelse. Det er uhensigtsmæssigt for den studerende og for samfundet, da det forlænger den samlede studietid.

2. Supplering forud for kandidatstudier

Kravet om selvbetaling og ingen SU har medført, at antallet af studerende, der siger nej-tak til et tilbud om optagelse direkte på en kandidatuddannelse, er steget væsentligt. Flere af disse har tilkendegivet, at de ikke har råd til at finansiere suppleringen selv. Det mindsker antallet af unge, der færdiggør en kandidatuddannelse og begrænser mobiliteten blandt bachelorer. Det synes også at stride mod gratis-princippet.

3. Adgang til bachelorstudier

a) Det er Roskilde Universitets ansvar at sikre, at de studerende, der optages får en uddannelse på højeste niveau. Der er derfor også vigtigt, at universitetet har frie hænder til at bestemme, hvilke kvalifikationer, der er nødvendige for at en ansøger kan gennemføre en af universitetets bachelor- eller kandidatuddannelser. Der er ingen garanti for, at de centralt fastsatte rammer er de mest hensigtsmæssige.

b) En studerende, der optages på en af RUC's bacheloruddannelser skal gennemføre først to års basisstudium, derefter et halvt års studier på hvert af to overbygningsfag. Adgangsbekendtgørelsen stiller i dag specifikke adgangskrav **både** i forhold til optagelse på basis **og** efterfølgende i forhold til de valgte overbygningsfag. Det er uhensigtsmæssigt for de studerende, at de bliver mødt med supplerende krav efter optagelsen.

4. Akkreditering og godkendelse af nye uddannelser

Det eksisterende akkrediteringssystem, som bygger på uddannelsesakkreditering, gør det meget svært for RUC at reagere hurtigt på de uddannelsesbehov, der løbende opstår i samfundet.

Roskilde Universitet - Status november 2009

Den 23. september 2009 fik RUC ny rektor, idet institutleder på RUC, professor dr. phil. Ib Poulsen tiltrådte som rektor. Pt. består rektoratet således af rektor Ib Poulsen, prorektor Henning Salling Olesen og universitetsdirektør Peter Lauritzen. Stillingen som prorektor vil blive slået op inden for kort tid med henblik på nybesættelse i begyndelsen af 2010.

Ud over rektoratet består universitetets øverste ledelse af Universitetsledelsen, sammensat af rektoratet, de 6 institutledere og overbibliotekaren.

RUC's bestyrelse består af 9 personer med Christian S. Nissen som bestyrelsesformand.

I det følgende vil der blive givet en kort status for vigtigste temaer i forhold til RUC lige nu. En del af det følgende baserer sig også på RUC's bidrag til universitetsevalueringen.

Fakta:

Studenterbestand pr. 1. oktober 2009: 8.341 studerende

Antal ansatte pr. oktober 2009: 773 årsværk

Omsætningsforventning i 2009: ca. 683 mill. kr.

Egenkapital pr. 1. januar 2009: + 6,1 mio. kr. inklusiv bunden opsparing men eksklusiv statsforskrivning

Siden 2007 har der været tre store udviklingsområder på RUC.

- a) Udvikling af en strategi med henblik på RUC's placering i universitetslandskabet efter de mange fusioner i 2006/07.
- b) Etablering af en sund økonomi og en budget og økonomistyringsmodel til dette.

Ad a) RUC i det samlede universitetslandskab

Roskilde Universitet indgik i modsætning til de fleste andre universiteter ikke i nogen fusion i 2006-07. RUC har på den baggrund gennemført en vurdering af sin fremtidige placering i det danske universitetslandskab. Det har i den forbindelse i rektorat og bestyrelse været vurderet, om RUC på længere sigt skulle søge en institutionel sammenlægning med et af de andre universiteter. Men man har i stedet valgt at udforme en strategi der bygger på, at RUC fortsat skal udfylde en selvstændig og nyskabende rolle i det samlede universitetssystem. Det skyldes især følgende hensyn og betragtninger:

-
- I sit udgangspunkt var RUC i sine første år på mange måder ved sin satsning på bl.a. forsknings- og uddannelsesmæssig tværfaglighed, projektarbejdet og gruppeundervisning i opposition til den gængse uddannelses- og forskningstænkning på datidens etablerede universiteter. Siden har det udviklet sig til et frugtbart forhold præget af inspiration og gensidig komplementaritet. RUC ønsker at videreudvikle dette samarbejde mellem de øvrige forskningsbaserede universiteter med hver sine særpræg og styrkesider. Det er på den baggrund RUC's ønske og mål at medvirke til at udvikle og bygge bro mellem uddannelses- og forskningsmiljøer på tværs af institutionelle grænser
 - Selv om RUC efter universitetssammenlægningerne nu hører til blandt de mindre danske universiteter, har det med sine 8.341 studerende, . 773 ansatte (årsværk), heraf ca. 430 videnskabelige medarbejdere (årsværk) og en årlig omsætning på ca. 650 mio. kr. en størrelse, som svarer til mange velfungerende og velmeriterede udenlandske universiteter. RUC's størrelse giver således ikke i sig selv anledning til at overveje en fusion med et andet universitet.
 - RUC kan som sagt i en international sammenhæng ikke betragtes som et lille universitet. Det er desuden universitetets faste beslutning at opretholde universitetets nuværende karakter af et flerfakultært universitet dækkende humaniora, det samfundsfaglige område, naturvidenskab og det tekniske område. Men det er samtidigt indlysende, at RUC ikke kan dække alle forsknings- og uddannelsesfelter på samme høje niveau. Derfor vil det i fremtiden være nødvendigt at kombinere en intern prioritering af ressourcer og RUC's særlige kompetencer med et tæt, fagligt samarbejde med andre uddannelses- og forskningsinstitutioner, både i Danmark og i udlandet. Det er på den baggrund tilfredsstillende, at RUC's øgede indsats inden for hele internationaliseringsområdet, herunder studenterudvekslingen med udenlandske universiteter nu bærer frugt.
 - RUC har i de senere år også udviklet et tæt samarbejde med offentlige og private organisationer og virksomheder i Region Sjælland, og der ligger en stor og vigtig opgave i at videreudvikle denne regionale funktion, som rummer et stort potentiale både uddannelsesmæssigt og inden for vidensspredning. RUC er imidlertid, med den geografiske tætte placering til København og de mange videregående uddannelsesinstitutioner, som befinder sig der, ligesåvel en del af hovedstadsregionen, og har med sit særpræg sine egne internationale samarbejdslinjer. Det er ikke i modstrid med den regionale forankring. Tværtimod kan man sige, at funktionen som regional videntcenter i høj grad beror på universitetets nationale og internationale udblik og kontaktflade.

På denne baggrund formulerede RUC i 2007/08 en ny vision for universitetet, ”RUC 2020”. Hovedtrækene heri er en ajourføring og videreudvikling af RUC's særpræg og særlige styrker inden for det samlede danske universitetssystem. Denne fremtidige rolle er blevet formuleret som RUC's ”Apple-strategi”. RUC's styrke og fremtid ligger i at være anderledes end de andre universiteter. At lægge særlig vægt på det udviklende og eksperimenterende. Her kan RUC's begrænsede størrelse (i forhold til de øvrige danske universiteter) give en unik mulighed for at udvikle rollen som et internationalt orienteret dansk udviklings- og forsøgslaboratorium for universitetsundervisning og forskning.

Denne rolle skal baseres på en videreudvikling – og dermed også en udfordring - af RUC's nuværende særtræk, de brede tværfaglige uddannelser, problemorienteret forskning, stærk vekselvirkning mellem forskning og uddannelse, fleksible uddannelser etc.

Universitetet er på denne baggrund i gang med en videreudvikling af studiestrukturen og det særlige uddannelseskoncept, som bl.a. bygger på en optimal udnyttelse af fordelene i Bologna-processen. Her tænkes bl.a. på en omlægning af den nuværende 2+1 model (2-årig basis uddannelse + 1-årig overbygning til bachelor) til etableringen af et antal 3-årige tværfaglige bacheloruddannelser, samt etablering af 2-årige kandidatuddannelser, der også er attraktive for bachelorer fra andre universiteter i Danmark og udlandet, samt for professionsbachelorer. Samarbejdet med professionshøjskolesektoren tillægges i det hele taget stor vægt, og omfatter også en systematisk udvikling af forskning i professionsuddannelse og de professionelle arbejdsfelter som understøtter uddannelsessamarbejdet.

I lyset af de transmissionsomkostninger, universitetsfusionerne nogle steder har medført, oplever RUC det alt i alt som en betragtelig fordel ikke at være involveret i de omstillinger, som en fusion indebærer. RUC har i denne situation bevaret sin innovationsevne og bevægelighed også i andre henseender. Det har bl.a. medført en forstærket satsning på andre stærke eksterne samarbejdsflader i forskning og vidensformidling: Regionen, professionshøjskolesektoren, den danske bistandsindsats og en række internationale initiativer. RUC har således indgået værdifulde aftaler med en række udenlandske universiteter, bl.a. i Kina, og har på den hjemlige front med støtte fra Vækstforum Sjælland etableret RUCInnovation, en særlig afdeling for vidensformidling og samarbejde mellem universitetet og regionens virksomheder og institutioner.

Det hører imidlertid med til det samlede billede, at RUC's ressourcemæssige særstilling i sammenligning med de fleste andre danske universiteter udgør en meget betydelig begrænsning på universitetets udviklingsmuligheder. Her tænkes først og fremmest på det forhold, at RUC's tildeling af basismidler til forskning i mange år har været på et markant lavere niveau (i forhold til undervisningsbevillingen) end gennemsnittet af samtlige universiteter. Det nedsætter naturligvis mulighederne for kreative og innovative nye initiativer og store samlede satsninger, ligesom det indirekte belaster undervisningsmiljøet og nedslider både det administrative og videnskabelige personale. Det er derfor et afgørende mål for RUC, at der i de kommende år bliver rettet op på denne historiske, strukturelle skævhed.

Ansattes og studerendes indflydelse

RUC har siden sin etablering været kendetegnet ved en – også i sammenligning med de øvrige universiteter - meget åben beslutningskultur, der i høj grad har inddraget medarbejdere og studerende i alle beslutninger. Den nye styreform, der blev etableret ved universitetsloven i 2003 med bestyrelse og

ansatte ledere har været en udfordring for denne kultur. Det vil i de kommende år være en vigtig opgave for RUC's ledelse at finde en balance mellem at kunne forene det værdifulde i traditionen med den nye styreforms krav til og muligheder for en højere grad af strategisk ledelse og handlekraft.

Frihedsgrader

Der er over de sidste år foregået en intens diskussion af universiteternes frihedsgrader efter den nye universitetslov. Denne diskussion bør efter universiteternes opfattelse fortsætte og nedenfor skal anføres nogle hovedsynspunkter fra RUC.

RUC finder denne diskussion så væsentlig at der vedlægges det notat af 25. maj 2009 om frihedsgrader for universiteterne, som RUC indsendte til UBST.

RUC's ledelse er fuldt opmærksom på, at den overordnede styreform med universiteterne som selvejende institutioner inden for den offentlige forvaltning, som blev fastlagt med universitetsloven i 2003, bygger på en balance mellem to til dels modstridende hensyn. På den ene side kravet om en udstrakt frihed og uafhængighed mellem staten og universiteterne og på den anden side en sikring af, at samfundets krav til universiteternes virke tilgodeses, og at de af Folketinget fastsatte økonomiske rammer overholdes. Også i perioden før den nye universitetslov gjorde samme problemstilling sig på mange måder gældende.

RUC's rektorat og bestyrelse anerkender den betydelige indsats, der i de senere år er gjort i et samarbejde mellem ministeriet og universiteterne for at få ryddet op i og forenklet de mange regelsæt og forskrifter, som både omfatter resterne af et tidligere tæt regelstyre og nye forskrifter der i tidens løb er groet frem og ofte hæmmer den principielt mere rigtige og enkle mål- og rammestyring, der synes at ligge til grund for universitetslovens styringstænkning. Der hersker ingen tvivl om, at "det daglige liv" på RUC af både ledelse, ansatte og studerende ofte opleves som unødigt tynget af mange styrende og tidsrøvende regler og procedurekrav. Derfor er det fortsatte arbejde med regelsanering yderst påkrævet. Det hører imidlertid, når ret skal være ret, nok med til dette billede, at en del af denne problematiske "overstyring" kan henføres til, at der af universitetet selv i tidens løb er truffet beslutninger og skabt interne regelsæt og forskrifter, som også har behov for en regelsanering. I det arbejde med en nyudvikling af RUC's uddannelsesstruktur, som er omtalt ovenfor, vil hensynet til en forenkling af interne regler og administrative procedurer blive tillagt stor vægt.

Når dette er sagt, skal der imidlertid her peges på et grundlæggende problem i det samlede styringsmæssige set-up og samspil mellem staten og universitetet. Universiteterne er i de senere år i stadig stigende omfang blevet styret ud fra to principielt meget forskellige og svært forenelige styringssystemer.

Det ene er introduktionen af *markedslignende mekanismer*, som det f.eks. gør sig gældende ved taxameterfinansieringen (og den dertil relaterede konkurrence om at tiltrække studerende og bestræbelserne for, at de gennemfører deres uddannelse til normeret tid), tildelingen af basismidler til forskning (hvor også den hidtidige 50-40-10 model rummer præstationsorienterede elementer) og konkurrencen om de eksterne forskningsmidler fra diverse råd og private fonde mv. Herved tilskyndes universitets ledelse og medarbejdere gennem de særlige incitamentsstrukturer til at handle ansvars- og ressourcebevidst i tilrettelæggelse af universitets opgaveløsning og arbejdsgange. Dårlige studier og utilfredse ”kunder” vil ramme universitetet på studentertilgangen og dermed på ”pengepungen”. Det samme gælder en utilfredsstillende forskningsindsats, både kvalitativt og kvantitativt. Dette styringsregime giver bestyrelse og daglig ledelse et stort ansvar, men forudsætter samtidig, at der er et reelt og betydeligt ledelsesrum at handle i, for at dette ansvar kan løftes og udnyttes på en tilfredsstillende måde. Herved tilskyndes ikke bare til rationel adfærd men også til lokal innovation og nytænkning - og frugtbar mangfoldighed, differentiering og forskellighed i opgaveløsningen universiteterne imellem.

Det andet styringssystem er *reguleringen ved hjælp af regler*, fastsat af Folketing og minister, det der i ovennævnte notat omtales som ”juridiske virkemidler”. En lang række rimelige hensyn tilsiger, at staten gennem fastsættelse af regler må sikre sig, at universitetet løser deres opgaver i overensstemmelse med en række overordnede mål, økonomisk mådehold, hensyn til ligelig behandling, retssikkerhedsprincipper osv. Hver eneste af de regler, der nu saneres i, er formentlig i sin tid skabt for at tilgodese sådanne fornuftige hensyn. Men regelstyring bevirker, også i tilfælde, hvor det ikke er tilsigtet, at der fremkommer landsdækkende ensartethed, hvilket giver et indskrænket ledelsesrum og mindre lokal ansvarlighed for ledelserne på de enkelte universiteter. Et reelt ansvar bygger også på en kalkuleret risiko for at træffe uhensigtsmæssige beslutninger.

I universiteternes dagligdag er der mange eksempler på konflikten mellem de to styringssystemer. Her skal der blot peges på et par eksempler, som RUC’s ledelse finder uhensigtsmæssig. Forbuddet mod bestemte prøveformer (gruppeeksamen) er en direkte hindring for en optimal evaluering af RUCs uddannelser – en evalueringsform som gennem tre årtier er blevet kendt og anerkendt af såvel censorkorps som aftagere, og som vurderer nogle af de centrale ”produkt-kvaliteter” ved RUCs uddannelses-output. Ligeledes er den særlige danske implementering af Bologna-processen med et ”bachelorhegn” i direkte modstrid med bestræbelserne på at effektivisere studieforløbene, idet de studerende ganske hyppigt tvinges til at udsætte starten på et kandidatstudium, fordi de mangler mindre dele af bacheloreksamen.

Indføringen af en akkrediteringsinstitution kan principielt anskues som et led i en overgang fra central styring til markedsstyring. I praksis opfattes det nu gældende dobbelte godkendelsessystem som ”livrem og seler”, og akkrediteringen indeholder fortsat en faglig indholdsstyring frem for en vurdering af

uddannelsernes helhed. I udbuddet af nye uddannelser og den løbende kvalitetskontrol er der gennem taxameterfinansieringen stærke incitamenter for universitetsledelserne til at sikre, at uddannelserne får den nødvendige studentsøgning, og at kandidaterne efterfølgende kan finde beskæftigelse. Det tilsiger både uddannelsesmæssig nytænkning og ansvarlighed såvel over for de studerende ("kunderne") som i relation til universitetets økonomi. Men akkrediteringen af nye uddannelser er stadig tilrettelagt så dette ansvar løftes op til en central instans.

Konkret har disse elementer af central styring medført problemer, idet RUC's særlige uddannelsesstruktur og undervisningsformer bliver vurderet efter samme læst som uddannelserne på de (i denne sammenhæng) mere traditionelle universiteter. RUC's ledelse er i en dialog med Akkrediteringsrådet for at finde måder at løse dette problem på, og vi håber, at der herigennem kan skabes en akkrediteringsform, der gør det muligt for universitetet at agere optimalt i forhold til uddannelses- og arbejdsmarkedet.

Ad b.) Etablering af en sund økonomi og en budget og økonomistyringsmodel til dette.

Pr. 1. januar 2007 havde RUC en negativ egenkapital på minus 23,7 mio. kr. og et budget for 2007 der kun lige balancerede med et lille overskud på 2,8 mio. kr.

Som konsekvens heraf blev det et hovedindsatsområde for den nye ledelse at få vendt denne udvikling. Dette skete bl.a. via etablering af et helt nyt økonomirapporteringsværkstøj, så de økonomisk ansvarlige fra sommeren 2007 kunne få månedsrapporter, og som gjorde det muligt at få udarbejdet kvalificerede kvartals og halvårsprognoser. Endvidere blev ønske om en sund økonomi som en selvstændig målsætning kraftigt italesat.

Den store fokus på økonomi og vigtigheden af at få vendt den økonomiske udvikling har betydet, at RUC i 2007 og 2008 kom ud med overskud, så den negative egenkapital ved indgangen af 2007 på 23,7 mio. kr. er vendt til en positiv egenkapital på 6 mio. kr. ved indgangen til 2009. Altså en forbedring på knap 30 mio. kr. på 2 år. Dette har naturligvis ikke kunnet gennemføres uden en stor vilje til at bidrage fra alle på RUC og ikke uden et betydeligt pres på ressourcerne mange steder på RUC.

Det er forventningen, at RUC også kommer ud af 2009 med et overskud så opbygningen af den positive egenkapital kan fortsætte til et fornuftigt niveau.

Afslutning

Ovenfor blev Roskilde Universitets såkaldte "Apple strategi" omtalt. Det er som nævnt RUC's tanke at videreudvikle universitetets historiske rolle som et eksperimentelt og innovativt "udviklings- og forsøgslaboratorium" for den danske universitetssektor. RUC's relativt begrænsede størrelse, lange

tradition for at gå nye veje og det tætte og frugtbare samarbejde med andre danske og udenlandske uddannelses- og forskningsinstitutioner taler for dette.

Rektorat og bestyrelse er indstillet på at arbejde videre med RUC's "Apple strategi" og vil derfor være interesserede i at indgå i et udviklingssamarbejde med ministeriet, hvor det undersøges, om der inden for nærmere afgrænsede områder kan gives RUC særlige frihedsgrader. En egnet ramme for et sådant samarbejde kunne være den kommende runde med fornyelsen af RUC's resultatkontrakt, hvor der kunne sigtes mod en aftale om, hvilke mål RUC i kontraktperioden skal nå i det her omtalte udviklingsperspektiv, og samtidig på hvilke felter der kan gives RUC særlige frihedsgrader og ledelsesmæssigt lokalt handlerum.

Bilag:

- RUC's notat af 25. maj 2009 om frihedsgrader.
 - RUC's notat om uddannelsesreformen og uddannelsesstrukturen på RUC + øvrige bilag
-

Universiteternes frihedsgrader

RUC's bemærkninger til UBST's notat om universiteternes frihedsgrader (af 2. april 2009)

I RUC's redegørelse til universitetsevalueringen (8. april 2009) blev der i afsnit 5 givet en kort, foreløbig kommentar til spørgsmålet om frihedsgrader, som i det følgende vil blive uddybet nærmere.

Indledningsvis skal det nævnes, at RUC fuldt ud kan tilslutte sig det kommende notat fra Danske Universiteter om samme.

RUC blev i 1970 planlagt efter "Lov om Danmarks Fjerde Universitet", med det sigte at udvikle en anden tilgang til undervisning og videnskab end den, der blev praktiseret på de daværende tre traditionelle universiteter. De første år for RUC var således præget af et helt nyt undervisningskoncept, der blandt andet indebar gruppearbejde og -eksamen, tværfaglighed, basisuddannelser og projektorientering. Mens disse undervisningskoncepter i 1972 var uortodokse og provokerende, har de traditionelle danske universiteter siden adopteret store dele af det oprindelige RUC-koncept. RUC har således været banebrydende i en udvikling, der bragte tværfaglighed og opblødning mellem fagdisciplinerne til Danmark, samtidig med at man skabte en accept af og udviklede gruppearbejde som akademisk form.

Det er på den baggrund nærliggende, at RUC i sin bevidste indsats for at udvikle og forbedre de forskningsbaserede bachelor- og kandidatuddannelser bygger videre på dette pionerarbejde og videreudvikler sin historiske rolle som et "udviklings- og forsøgslaboratorium" for den danske universitetssektor. For at dette kan ske på en innovativ, eksperimenterende og frugtbar måde, har universitetet imidlertid brug for friere rammer på følgende områder:

- 1) En styreform med større lokal handlefrihed – herunder et samarbejde med UBST om udvikling af ny type udviklingskontrakt
- 2) En forbedring af basisfinansieringen afforskningsaktiviteter, som giver RUC samme grundvilkår som de øvrige universiteter
- 3) Regelforenkling på uddannelsesområdet, som tilgodeser RUC's særlige muligheder og behov

1) Styreform, herunder udvikling af ny type udviklingskontrakt

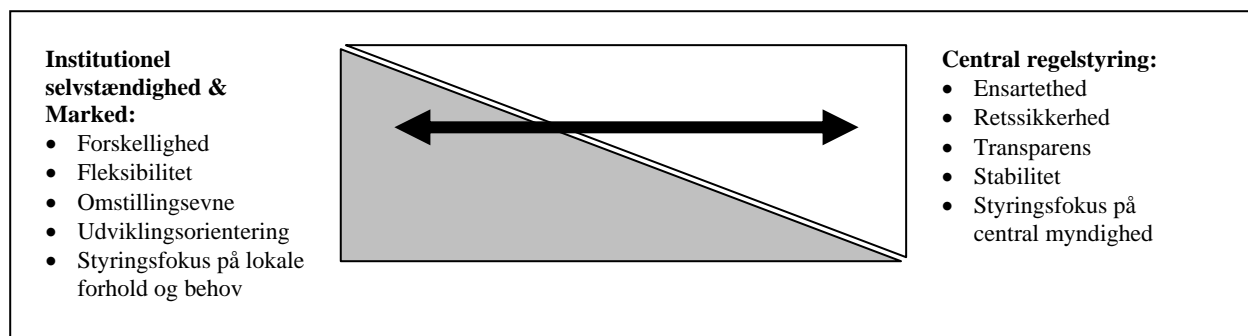
Hensynet til universiteternes uafhængighed er på den ene side blevet understreget ved disses nye status som *selvejende institutioner* med selvsupplerende bestyrelser og med en status som "juridiske personer" uden for videnskabsministerens instruktionsbeføjelse. I samme retning af større uafhængighed trækker det forhold, at *markedslignende mekanismer* over årene er kommet til at spille en stadig større rolle i universiteternes finansiering afledt af bl.a. studentertilgang, uddannelsesudbud, studietilrettelæggelse og kravet om at kunne tiltrække konkurrenceudsatte forskningsmidler. Det som karakteriserer markedsstyringen (i forhold til central regelstyring) er, at den ideelt set ansporer de enkelte, lokale universitetsledelser til at træffe beslutninger som indebærer institutionel driftsøkonomisk optimering gennem en lokal tilpasning til samfundets efterspørgsel af uddannelse (herunder de studerendes behov for undervisning) og forskning, samtidig med at den forankrer ansvaret for en langsigtet positiv udvikling til institutionernes ledelse.

Selvom universiteterne handler i ”egen interesse” – og derfor også med større eller mindre lokal forskellighed - baserer denne styringsmåde sig principielt på den forudsætning, at summen af handlinger samlet imødekommer de overordnede mål fastlagt af folketing og ministerium. Som en sidebemærkning, der nærmere uddybes i afsnit 2, bør det her nævnes, at en fri markedsstyring af universiteterne forudsætter, at disse har nogenlunde lige konkurrencemæssige (herunder ikke mindst økonomiske) vilkår, med mindre der bevidst fra lovgivers side er tiltænkt dem en differentieret rolle.

På den anden side har *den statslige regelstyring* på stort set på alle forvaltningsområder i de seneste tyve år udviklet sig i en retning af en stadig tættere regulering og kontrol, både af selve (forvaltnings-) processerne og af deres resultater (”outcomes”, som det hedder i nyere statslig styringsterminologi). Universitetsområdet er her ingen undtagelse. UBST’s notat peger på den lange række af velbegrundede hensyn, som en sådan central regel- og kontraktstyring søger at tilgodese.

I nedenstående figur nogle vigtige hensyn ved (og konsekvenser af) de to styringsmåder søgt illustreret skitse-mæssigt. Problemet er, at de er svære at forene i et samlet, integreret styringssystem. Jo mere vægt man lægger på det ene, jo mere svækkes det andet.

Nogle træk ved de to styringsmåders konsekvenser



UBST’s notat er meget forståeligt præget af et centraladministrativt, forvaltningsorienteret perspektiv, hvor gennemgangen af de mange regelsæt og generelle styringshensyn fylder betydeligt mere end beskrivelsen af de vilkår, hvorunder de lokale universitetsledelser arbejder. Anderledes kan det næppe være.

Flere steder omtales arbejdet med regelforenklinger, som RUC gerne ser videreført og fremmet. Men man bør her være opmærksom på, at der til grund for hver eneste regel ligger (eller i hvert fald på tidspunktet for deres udstedelse lå) gode, saglige hensyn, som der ofte vil være stor og relevant betænkelighed ved at skulle se bort fra i en regelsaneringsproces. Sådanne modgående hensyn er formentlig årsagen til, at resultaterne af de seneste trede års bestræbelser på regelforenklaring og -sanering inden for hele det statslige forvaltningsområde har været så pauvre.

Fra en universitetsledelses synsvinkel består hovedproblemet i, at ledelsesarbejdet skal udføres i et krydspres mellem de to her beskrevne meget forskellige og svært forenelige styringsregimer. Specielt for universitetsområdet er desuden, at ledelsesarbejdet her – udover at skulle finde en konstruktiv balance mellem central styring og lokalt ansvar – også skal kunne rumme en tredje dimension med værdifulde og nødvendige elementer fra den kollegiale, faglige ledelseskultur i

akademia. Det gør sig gældende såvel inden for undervisning og forskning som for det særlige akademiske system af evaluering og anerkendelse (peer review, tildeling af grader mv.).

I den nyligt udkomne bog (Fremtidens universiteter, Gyldendal 2009) er der i videnskabsministerens indledende kapitel peget på en række overordnede styringshensyn og udviklingsmål, som bør danne udgangspunkt for en nytænkning og videreudvikling af den fremtidige universitetsstyring og –ledelse. Det anføres her bl.a.:

- *”Lad os tilføre universiteternes ledelser endnu større handlefrihed – og et større medansvar – for udformningen af fremtidens universiteter. Udviklingskontrakterne skal være omdrejningspunktet for dette arbejde”. (side 9)*

I sin redegørelse til universitetsevalueringen omtalte RUC afslutningsvist (i afsnit 6) universitets såkaldte ”Apple strategi”, som kort fortalt bygger på en vision om, at RUC skal udfordre og videreudvikle sin historiske rolle som et eksperimentelt og innovativt ”udviklings- og forsøgslaboratorium” for den danske universitetssektor. Det skal først og fremmest ske inden for undervisning, forskning og vidensspredning, men - som det nævnes i redegørelsen - også inden for ledelses- og styringsområderne.

Udviklingsarbejde og forsøg rummer altid en risiko for, at noget slår fejl eller viser sig mindre hensigtsmæssigt. Derfor vil det ofte være fornuftigt at begrænse sådanne risici ved at gennemføre forsøg og eksperimenter i en mindre skala og under kontrollerede former for først derefter at brede resultaterne ud til en hel sektor. RUC’s relativt begrænsede størrelse, lange tradition for at gå nye veje og det forhold, at RUC’s ledelsessystem ikke i disse år er optaget af fusionsprocesser og organisatorisk integration med andre universiteter og forskningsinstitutioner, gør det nærliggende at undersøge, om RUC kan udvikles til et sådant ”forsøgs- og udviklingslaboratorium” i samarbejde med ministeriet og andre danske og udenlandske uddannelses- og forskningsinstitutioner.

Et første skridt for et sådant samarbejde kunne være den kommende runde med fornyelsen af RUC’s udviklingskontrakt, hvor der – udover målene inden for uddannelse, forskning og vidensspredning - kunne sigtes mod en aftale om, hvilke opgaver RUC i kontraktperioden skal udføre i det her omtalte udviklingsperspektiv, og samtidig på hvilke felter der kan gives RUC særlige frihedsgrader og et større ledelsesmæssigt handlerum. Det vil være nærliggende at anskue et sådant udviklingsarbejde parallelt med ”frikommuneforsøgene i 1980’erne og den ”udfordringsret”, der som et led i Kvalitetsreformen nu er etableret på det kommunale område.

I et selvkritisk lys er RUC’s nuværende udviklingskontrakt for perioden 2008 – 2010 for så vidt et godt eksempel på, at der er behov for at udvikle kontraktformen som styrings- og ledelsesform. Den består af to, nærmest uafhængige dele. På de første 4 sider er der opstillet en række overordnede mål, der er en sammenskrivning af RUC’s vision fra 2008. De resterende 16 sider består stort set udelukkende af en kvantificeret udfyldning af de af UBST udmeldte 12 indikatorer samt to supplerende indikatorer foreslået af RUC. Kontrakten er derfor et udmærket grundlag for Rigsrevisionens årlige kontrol af, i hvilket omfang RUC opfylder de kontraktfastlagte mål.

Fra en ledelses- og styringsmæssig synsvinkel er problemet imidlertid, at de to dele af kontrakten er helt adskilte og lever hver sit liv. De opstillede 16 udviklingsmål er ikke en operationaliseret handlingsplan for arbejdet med at udvikle RUC i overensstemmelse med sin egen vision og de overordnede strategiske mål. Omvendt mangler de første fire siders visionsbeskrivelse helt en

handlingsorienteret operationalisering, der kan udgøre et grundlag for universitetsledelsens arbejde og løbende dialog med ministeriet.

RUC har (endnu) ikke konkrete forslag til, hvordan de fremtidige udviklingskontrakter bør udformes, men skal foreslå, at der med udgangspunkt i UBST's notat om universiteternes frihedsgrader og RUC's bemærkninger hertil samt den igangværende evaluering igangsættes et udviklingsprojekt om RUC's "næste generations udviklingskontrakt" i et samarbejde mellem UBST og RUC. Roskilde Universitet har ikke foretaget en vurdering af, i hvilket omfang et sådant udviklingsarbejde, herunder en virkeliggørelse af videnskabsministerens oven for citerede forslag, kan ske inden for den nuværende universitetslovs rammer. Hvis det ikke er tilfældet, skal foreslås, at der tilvejebringes en lovhjemmel herfor.

I det foreslåede udviklingsarbejde kan følgende elementer indgå:

- Opstilling af et begrænset antal strategiske mål for RUCs udvikling inden for de overordnede mål og rammer, der af folketing og ministerium er lagt for RUC's udvikling, finansiering og placering i det danske universitetslandskab.
- Aftalte udviklingsprojekter (modus "frikommuneforsøg") inden for uddannelse og forskning, hvor RUC forpligter sig til at gennemføre forsøg med ændrede styringsrammer og større lokalt ansvar for proces og resultater.
- Aftale om hvorledes rapportering og evaluering skal finde sted. Såvel på målopfyldelsen inden for universitetets almindelige drift som med hensyn til de særligt aftalte udviklingsprojekter.

2) En forbedring af basisfinansieringen af forskningsaktiviteterne, som giver RUC samme grundvilkår som de øvrige universiteter

Grundlaget for universiteternes årlige bevillinger var frem til begyndelsen af 1980'erne antallet af indskrevne studerende og forholdet mellem antallet af lærere og studerende på de enkelte universiteter, udmøntet i den såkaldte "50-40-10 model", hvor universitetslærernes tid fordeltes med 50 pct. til undervisning, 40 pct. til forskning og 10 pct. til administration mv.

Da man i begyndelsen af 1980'erne ændrede finansieringsmodellen, fastfrøs man – med en række marginale ad hoc justeringer hen ad vejen – forskningsbevillingen, hvis fordeling universiteterne imellem stort set har ligget fast i de efterfølgende 30 år.

I hele denne periode har RUC (samt AAU og CBS/HHK) af rent historiske årsager fået årlige basisbevillinger til forskning på *et markant lavere* niveau end de øvrige universiteter.

Den strukturelle skævfordeling, som RUC i en årrække har været udsat for, medfører at RUC's videnskabelige medarbejdere alt andet lige må lægge en større andel af deres arbejde i undervisning, end tilfældet er på de bedre stillede universiteter. Dette har især to betænkelige konsekvenser. For det første en undergravning af princippet om, at universiteternes undervisning skal være forskningsbaseret. For det andet stiller det RUC i en ringere udgangsposition i konkurrencen om konkurrenceudsatte forskningsmidler.

De konkurrenceudsatte forskningsmidler muliggør særlige forskningsinitiativer på områder der ikke er dækket af basisbevillingerne. Det er vigtigt at disse midler findes, så forskningsgrupper og forskningsmiljøer har mulighed for at få igangsat ofte nye forskningsprojekter, der ikke er prioriteret inden for basisbevillingerne. Der har i de foregående år imidlertid været en udpræget tendens til, at størstedelen af de konkurrenceudsatte midler har været til rådighed for projekter

inden for det teknisk-naturvidenskabelige område. Dette giver et universitet som RUC med store samfundsvidenskabelige og humanistiske hovedområder og høj grad af tværvideenskabelig forskning ringe mulighed for at få del i disse midler.

I lyset af det klare politiske ønske om øget kvalitet i undervisning og forskning vil RUC således risikere at komme ind i en finansierings- og prioriteringsmæssig ond spiral, der også vil kunne få negative konsekvenser for studentertilgang og mulighed for at rekruttere kvalificerede forskere og undervisere. Dette truer i sidste ende universitetets og dets forskeres mulighed for at udøve fri forskning, da hverken basismidler eller de konkurrenceudsatte midler understøtter disse bestræbelser. Universitetet ønsker således et bevillingssystem, der udligner de historiske forskelle i basisbevillingerne og som i højere grad også tilgodeser særligt den tværvideenskabelige forskning.

Derudover ønsker RUC en friere regulering af forskeruddannelsens organisation, som understøtter de tværinstitutionelle forskeruddannelsesprogrammer, der i forlængelse af universitetsfusionerne har mødt en del problemer, fordi særligt de store universiteter har prioriteret fusionsarbejdet frem for de veletablerede og udbytterige forskeruddannelses- og forskningssamarbejder, der har været på tværs af institutionerne.

3) Regelforenklinger på uddannelsesområdet, som tilgodeser RUC's særlige muligheder og behov

RUC tilslutter sig overordnet de bemærkninger til detailstyring og behov for regelforenkling som behandles i notatet "Overvejelser om regelforenkling på uddannelsesområdet" fra den 5. december 2008, udarbejdet af Danske Universiteter.

Derudover ønsker universitetet at pege mere specifikt på følgende behov for ændringer af reglerne:

a) Det såkaldte bachelorhegn er en noget rigid og uflexibel udmøntning af Bolognastrukturen, som står i vejen for at udnytte nogle af kvalitetene i RUC's uddannelser: Studietiden bliver på RUC som på andre universiteter unødigt forlænget for studerende, der blot mangler få ECTS-point i at bestå bacheloruddannelsen, idet de tvinges til at udsætte starten på et kandidatstudium. Dette giver ikke den hurtigere gennemførelsestid, der oftere og oftere efterspørges. Særligt RUC's kombinationsstruktur lider under en rigid 3 + 2 struktur uden mulighed for fleksibilitet niveauerne imellem. RUC har gennem hele sin eksistens haft denne kombinationsstruktur, som har vist sig levedygtig og givet vores kandidater gode kompetencer og sikret dem høj grad af beskæftigelse. RUC har derfor behov for større interne frihedsgrader til bedre tilrettelæggelse af studieforløb. RUC ønsker mulighed for en uddannelsesstruktur, der overordnet set følger Bologna-strukturen, men som i øvrigt afviger fra den traditionelt gældende – bl.a. ved at være tværfaglig og åben over for utraditionelle fagkombinationer. RUC ønsker således at rendyrke den forskningsbaserede, tværfaglige bacheloruddannelse, der ikke lever i kraft af specifikke faglige elementer men pga. generelle kompetencer i problemløsning.

b) Afskaffelse af gruppeeksamen: Forbuddet mod bestemte prøveformer (gruppeeksamen) er en direkte hindring for en optimal evaluering af RUC's uddannelser – en evalueringsform som gennem tre årtier er blevet kendt og anerkendt af såvel censorkorps som aftagere.

c) Overlappende styringsmekanismer også på uddannelsesområdet: Udover universitetsloven og dertil hørende adgangs- og uddannelsesbekendtgørelser sker der styring og regulering gennem akkreditering ved ACE, styring af relevanskriterium ved UBST's endelige godkendelse af uddannelser, økonomisk styring ved færdiggørelsesbonus og detailregulering ved specialer.

Akkrediteringsinstitutionen lægger i sit princip op til en vurdering af hele uddannelser i stedet for specifikke uddannelseselementer. I praksis bygger akkrediteringen fortsat en enkeltfaglig indholdsvurdering frem for en vurdering af uddannelsernes helhed. En hensigtsmæssig akkreditering må rumme mulighed for at institutionerne på eget ansvar foretager en løbende udvikling, omformning og differentiering af uddannelseselementer. I udbuddet af nye uddannelser og den løbende kvalitetskontrol er der gennem taxameterfinansieringen stærke incitament for universitetsledelserne til at sikre, at uddannelserne får den nødvendige studentersøgning, og at kandidaterne efterfølgende kan finde beskæftigelse. Det tilsiger både uddannelsesmæssig nytænkning og ansvarlighed såvel over for de studerende ("kunderne") som i relation til universitetets økonomi. Men den detaljerede akkreditering af nye uddannelser er stadig tilrettelagt så dette ansvar løftes op til en central instans.

Konkret har disse elementer af central styring medført problemer, idet RUC's særlige uddannelsesstruktur og undervisningsformer bliver vurderet efter samme skabelon som uddannelserne på de (i denne sammenhæng) mere traditionelle universiteter.

Yderligere kan indplaceringen af fag inden for snævert afgrænsede hovedområder – og deraf følgende taxametertildeling - være en trussel for RUC's uddannelseseksperimenter som f.eks. den humanistisk-teknologiske bacheloruddannelse, der hører til inden for flere hovedområder. RUC's ledelse er allerede i en dialog med Akkrediteringsrådet for at finde måder at løse disse problemer på, og vi håber, at der herigennem kan skabes en akkrediteringsform, der gør det muligt for universitetet at agere optimalt i forhold til uddannelses- og arbejdsmarkedet.

Overordnet set er universitetet dog af den overbevisning, at akkreditering af institutioner af både kvalitative, kvantitative og ressourcemæssige årsager vil være langt mere hensigtsmæssig end den akkreditering af enkeltuddannelser, der nu finder sted.

Afslutningsvis ønsker universitetet at pege på det u hensigtsmæssige i, at der affødt af dele af ovenstående etableres en incitamentsstruktur, der modarbejder uddannelsespraktik og den for RUC's kandidater så vigtige mulighed for erhvervs- og virksomhedstilknytning. Såvel færdiggørelsesbonus i den nuværende udformning som resultatkontrakternes målformuleringer for gennemførelsestider lægger hindringer i vejen for en fleksibel udvikling af uddannelsespraktik eller studierelevant erhvervsarbejde, som erfaringsmæssigt er en vigtig faktor for indslusning på arbejdsmarkedet. Der er ingen simpel løsning på dette problem, men i de nuværende incitamentstrukturer tilskyndes institutionerne entydigt til at modarbejde de studerendes tilknytning til arbejdsmarkedet.

d) Indførelse af brugerbetaling og dets konsekvenser for den ønskede fleksibilitet i uddannelsessystemet

Indførelse af brugerbetaling for brobygnings/indslusningsforløb ifm. studieskift er meget uheldig og rammer både RUC's egne studerende, der vælger om og udefrakommende studerende fra andre (mellem)lange videregående uddannelser. Det stemmer ikke overens med det generelle ønske om fleksibilitet i uddannelsessystemet - en fleksibilitet, der bl.a. opnås ved nemmere overgange uddannelserne imellem.

RUC har eksempelvis en lang tradition for at samarbejde med flere af de mellemlange videregående uddannelser – i dag samlet i professionshøjskolerne. Universitetet har både indgået formelle rammeaftaler på ledelsesniveau med flere professionshøjskoler og indgår løbende i fagligt frugtbare samarbejder om uddannelse, forskning og videndeling.

RUC har gode erfaringer med optagelse af studerende fra disse institutioner på universitetets kandidatuddannelser. Desværre sker dette i mindre omfang fordi de ovenfor nævnte

brobygningsforløb nu er underlagt en relativ høj brugebetaling. Det er klart at der i en række tilfælde er behov for at supplere professionsbachelorernes faglige og ikke mindst studiemæssige forudsætninger for at påbegynde kandidatuddannelserne, og brugerbetalingen forekommer undergravende for hensigterne med etablering af professionsbachelorbegrebet, ligesom det i sin konsekvens lægger et pres på universiteterne for at give køb på kvalitative krav til uddannelserne.

Uanset disse beklagelige omstændigheder arbejder RUC - sammen med professionshøjskolerne – videre på at sikre en mere smidig overgang for de studerende på de mellemlange videregående uddannelser. Der foreligger allerede meget fremskredne planer for et samarbejde om læreruddannelse til folkeskolen, som ikke blot muliggør institutionsskift mellem professionshøjskolerne og RUC på et fremskredent tidspunkt, men også skal medvirke til at forbedre professionsbachelorernes adgangsmulighed til universiteterne uden supplerende gennem et særligt spor, som gennemføres i samarbejde mellem udvalgte professionshøjskoler og RUC. Tilsvarende planer er under udvikling for de sundhedsfaglige professionsbacheloruddannelser. En større frihed i konstruktionen af uddannelsernes struktur, praktikmuligheder vil afgørende forbedre betingelserne for at udvikle dette vigtige område.

Afslutning:

RUC's eksistensberettigelse har siden universitetets fødsel været den innovative og eksperimenterende profil, og det har op gennem de sidste knap 4 årtier vist sig, at RUC's koncept også har været holdbart og til inspiration for andre uddannelsesinstitutioner både nationalt og internationalt. Det er derfor RUC's ønske og forhåbning, at den fremtidige styring af universiteterne fortsat vil give universitetet mulighed for at bevare denne særegne status til gavn og glæde for det omgivende samfund.

Udvikling af RUC's uddannelsesstruktur

Pkt. 5 på dagsorden for møde den 18. 11. 2009 mellem RUC og UBST

Nugældende regler:

1. Modulstruktur

Bacheloruddannelserne:

RUC's bacheloruddannelser består pt. overordnet set af 2 års basisstudier (120 ECTS) efterfulgt af 2 semestres studier (2*30 ECTS) på enten to forskellige fag eller – for visse særlige uddannelser – 2 semestres studier på ét fag/fagområde (1-fagsbacheloruddannelse). I de 2 års basisstudier indgår 2 specialkurser (2* 7,5 ECTS), der forbereder den studerende til de efterfølgende overbygningsfag.

Kandidatuddannelserne:

RUC har to typer af kandidatuddannelser. A. Kombinationskandidatuddannelser, der består af 2 års studier fordelt ligeligt mellem to fag. B. 1-fagskandidatuddannelser, der består af 2 års studier inden for et fag eller fagområde.

Strukturen er fremstillet grafisk i vedlagte bilag 1.

2. Studieordningsstruktur

RUC har med hjemmel i uddannelsesbekendtgørelsens § 69 udarbejdet et sæt "fællesregler", der sikrer en sammenhængende uddannelsesstruktur, idet de bl.a. dels fastlægger den overordnede uddannelsesstruktur for henholdsvis bacheloruddannelser og kandidatuddannelser og dels stiller supplerende krav til studieordningerne.

Bacheloruddannelserne:

Bachelorstudierne reguleres – udover af nævnte fællesregler – af dels studieordningen for det basisstudium, som den studerende er optaget på gennem KOT'ten, og dels studieordningerne for de to overbygningsfag, som den studerende vælger at læse på efter basisstudierne. (Hvis den studerende læser en 1-fagsbacheloruddannelse.

Kandidatuddannelserne:

Kandidatstudierne reguleres – udover af nævnte fællesregler – af studieordningerne/studieordningen for de(n) fag, som den studerende har valgt skal indgå i kandidatuddannelsen.

3. Studienævnsstruktur

Fællesreglerne udarbejdes under rektoratet med inddragelse af Akademisk Råd og dettes underudvalg "Uddannelses- og Forskningsudvalget".

Bacheloruddannelserne:

Hvert basisstudium har et basisstudienævn. De fleste overbygningsfag har eget studienævn. Dog er der enkelte studienævne, der dækker flere fag. F.eks. dækker Studienævnet for fremmedsprog fagene engelsk, tysk og fransk.

Regelforenklning – bidrag til afbureaukratisering

(Til brug og udlevering ved møde med Helge Sander)

Universitetet ønsker at følgende uddannelsespolitiske punkter drøftes på mødet og efterfølgende overvejes af ministeren:

1. Bachelorhegn

Bachelorhegnet hindrer, at en bachelorstuderende, der mangler en mindre del af bachelorstudiet får adgang til at påbegynde en kandidatuddannelse. Det er uhensigtsmæssigt for den studerende og for samfundet, da det forlænger den samlede studietid.

2. Supplering forud for kandidatstudier

Kravet om selvbetaling og ingen SU har medført, at antallet af studerende, der siger nej-tak til et tilbud om optagelse direkte på en kandidatuddannelse, er steget væsentligt. Flere af disse har tilkendegivet, at de ikke har råd til at finansiere suppleringen selv. Det mindsker antallet af unge, der færdiggør en kandidatuddannelse og begrænser mobiliteten blandt bachelorer. Det synes også at stride mod gratis-princippet.

3. Adgang til bachelorstudier

a) Det er Roskilde Universitets ansvar at sikre, at de studerende, der optages får en uddannelse på højeste niveau. Der er derfor også vigtigt, at universitetet har frie hænder til at bestemme, hvilke kvalifikationer, der er nødvendige for at en ansøger kan gennemføre en af universitetets bachelor- eller kandidatuddannelser. Der er ingen garanti for, at de centralt fastsatte rammer er de mest hensigtsmæssige.

b) En studerende, der optages på en af RUC's bacheloruddannelser skal gennemføre først to års basisstudium, derefter et halvt års studier på hvert af to overbygningsfag. Adgangsbekendtgørelsen stiller i dag specifikke adgangskrav **både** i forhold til optagelse på basis **og** efterfølgende i forhold til de valgte overbygningsfag. Det er uhensigtsmæssigt for de studerende, at de bliver mødt med supplerende krav efter optagelsen.

4. Akkreditering og godkendelse af nye uddannelser

Det eksisterende akkrediteringssystem, som bygger på uddannelsesakkreditering, gør det meget svært for RUC at reagere hurtigt på de uddannelsesbehov, der løbende opstår i samfundet.

1. Bachelorhegn

Uddannelsesbekendtgørelsens § 9. Adgang til en kandidatuddannelse forudsætter en relevant bacheloruddannelse... Der er ingen bagatelgrænse eller dispensationsadgang.

Danske Universiteter og Ubst. har på et møde den 31. august 2009 bl.a. drøftet bachelorhegnet, der hindrer, at en bachelorstuderende, der mangler en mindre del af bachelorstudiet får adgang til at påbegynde en kandidatuddannelse. Det er uhensigtsmæssigt for den studerende og for samfundet, da det forlænger den samlede studietid.

Eks. 1. En bachelorstuderende har på grund af sygdom i løbet af det sidste semester ikke været i stand til at følge et mindre kursus på 7,5 ECTS. Hun vil gerne begynde på kandidatuddannelsen samtidig med, at hun gennemfører kurset for derved at spare tid. Universitetet ville gerne give hende den mulighed, men må afslå på grund af den manglende hjemmel. Sygeeksamen kan ikke anvendes, da hun ikke har kunnet følge kurset.

Eks. 2. En bachelorstuderende på et naturvidenskabeligt fag ønsker at gennemføre et bestemt kursus, som kun kan udbydes hvert andet år. Kurset er vigtigt for hans ønsker om en senere specialisering. Han må sætte sine studier på bacheloruddannelsen i stå indtil kurset udbydes – eller – tage et andet kursus, der ikke understøtter de videre studier. Han kan ikke få adgang til at påbegynde kandidatstudier, da bacheloruddannelsen ikke er færdig.

Universitetet opfordrer ministeren til at overveje en indførelse af:

1. En generel bagatelgrænse på f.eks. 20 ECTS, således at alle bachelorstuderende, der højst manglede 20 ECTS i bacheloruddannelsen kunne få adgang til at påbegynde f.eks. det første halve år på en kandidatuddannelse.
 2. En hjemmel for universiteterne til at give de dispensationer, der er nødvendige for at sikre en hensigtsmæssig studietilrettelæggelse.
-

2. Supplering forud for kandidatstudier

*Uddannelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 3, og § 12, stk. 1. Universitetslovens § 5, stk. 1, nr. 3. Universiteterne kan ud fra en konkret vurdering optage ansøgere, der ikke har en relevant bacheloruddannelse. Universitetet kan samtidig stille krav om gennemførelse af enkelt fag fra eksterne uddannelser som supplerende uddannelsesaktivitet med henblik på opfyldelse af adgangskrav. Supplering kan **kun** gennemføres efter reglerne om deltidsuddannelse – selvom der kan være tale om fuldtidsstudier. Det betyder, at en studerende, der skal supplere, skal betale deltagergebyr og ikke kan modtage SU.*

Kravet om selvbetaling og ingen SU har medført, at antallet af studerende, der siger nej-tak til et tilbud om optagelse direkte på en kandidatuddannelse, er steget væsentligt. Flere af disse har tilkendegivet, at de ikke har råd til at finansiere suppleringen selv. Det mindsker antallet af unge, der færdiggør en kandidatuddannelse og begrænser mobiliteten blandt bachelorer. Det synes også at stride mod gratis-princippet.

Eks. 1. En bachelor i biologi fra Københavns Universitet søger optagelse på en kandidatuddannelse på RUC med biologi og matematik. Kandidatuddannelsen ville f.eks. kunne føre til en ansættelse som gymnasielærer. Den studerende kan optages på biologi uden krav om supplering. På matematik vil den studerendes forudsætninger imidlertid være noget mangelfulde. Studienævnet vurderer, at han vil kunne nå det fornødne niveau, hvis han gennemfører et semesters studier på bachelorniveau inden for en bestemt del af faget – f.eks. i form af fagets bachelormodul på RUC.

Eks. 2. En bachelor fra RUC med fagene geografi og socialvidenskab har efter færdiggørelsen af bachelorgraden fortrudt denne retning og ønsker at gennemføre en kandidatuddannelse med geografi og virksomhedsstudier. Hun kan optages på geografi-delen uden krav om supplering, men studienævnet vurderer, at det er nødvendigt, at hun gennemfører et semesters studier inden for virksomhedsstudier for at nå det nødvendige faglige niveau.

Eks. 3. En professionsbachelor – f.eks. en folkeskolelærer – konstaterer, at hendes evner og ønsker rækker videre. Hun vil være gymnasielærer. Hun søger optagelse på en kandidatuddannelse med dansk og tysk, som hun havde som linjefag i læreruddannelsen. Studienævnet vurderer, at hendes grundlæggende kvalifikationer er i orden, men at der mangler nogle grundlæggende akademiske kvalifikationer på begge fag. Universitetet må derfor stille et krav om forudgående supplering svarende til 30 ECTS (1 semester) på hvert fag.

Universitetet opfordrer ministeren til at forberede en lovændring på området, således at universiteterne får adgang til at tilbyde suppleringsaktiviteter i form af optag på en del af en ordinær bacheloruddannelse, således at de suppleringsstuderende ikke skal betale for studierne og kan oppebære SU.

3. Adgang til bachelorstudier

Adgangsbekendtgørelsens § 3 og bilag 1. Adgang til en bacheloruddannelse forudsætter opfyldelse af specifikke adgangskrav, der er fastsat i bilaget til bekendtgørelsen.

a) Det er Roskilde Universitets ansvar at sikre, at de studerende, der optages får en uddannelse på højeste niveau. Der er derfor også vigtigt, at universitetet har frie hænder til at bestemme, hvilke kvalifikationer, der er nødvendige for at en ansøger kan gennemføre en af universitetets bachelor- eller kandidatuddannelser. Universitetet ønsker derfor selv at kunne fastsætte adgangskravene.

Der er ingen garanti for, at de centralt fastsatte rammer er de mest hensigtsmæssige.

Eks. En studerende der søger optagelse på en naturvidenskabelige bacheloruddannelse (nat-bas) på RUC, skal mindst have Matematik på A-niveau, Fysik på B-niveau og Kemi på B-niveau – eller Mat-A, Fys-B og Bioteknologi-A. Universitetet har tidligere haft gode erfaringer med optagelse af studerende, der havde Mat-B, Fys-B og Kemi-C **og** et gennemsnit på mindst 7 (omregnet til 7-trinsskalaen). En minimumsgrænse for karakterniveau kan i nogle situationer give bedre studerende end et højt specifikt adgangskrav.

*b) En studerende, der optages på en af RUC's bacheloruddannelser skal gennemføre først to års basisstudium, derefter et halvt års studier på hvert af to overbygningsfag. Adgangsbekendtgørelsen stiller i dag specifikke adgangskrav **både** i forhold til optagelse på basis **og** efterfølgende i forhold til de valgte overbygningsfag.*

Det er uhensigtsmæssigt for de studerende, at de bliver mødt med supplerende krav efter optagelsen. Det er samtidig ikke rimeligt, da studierne på basis løfter de studerende til et studieniveau, der generelt er højere end gymnasieniveauet.

Eks 1. En studerende bliver optaget på Det samfundsvidenskabelige basisstudium på baggrund af en flot studentereksamen med Samfundsfag og Matematik på A-niveau og Engelsk på B-niveau. Den studerende har i løbet af sine studier på Sam-bas mulighed for at tilvælge kurser m.v., der er relevante for sprogstudier. Den studerende skal dog for at kunne få lov til at studere en gymnasierelevant kombination som Offentlig Administration og Engelsk først have gennemført et kursus, der løfter Engelsk-B til Engelsk-A.

Eks 2. En anden studerende bliver optaget på Det naturvidenskabelige basisstudium med Mat-A, Fys-B, og Kemi-B. Den studerende skal derudover – for at kunne få adgang til at læse Matematik og Fysik efter basisstudiet – supplere sine fysikkundskaber **eller** kemi-kundskaber til A-niveau. Det gælder uanset, at den studerendes fagspecifikke kompetencer inden for fysik og kemi i løbet af studiet på Nat-bas er blevet løftet væsentligt over gymnasie A-niveauet. Universitetet har på den baggrund hjemmel i adgangsbekendtgørelsens § 7 til at dispensere. Men det er ikke hensigtsmæssigt, at der skal udarbejdes konkrete dispensationssager for hver enkelt studerende.

RUC foreslår – som en regelforenkling – og af hensyn til de studerendes retssikkerhed, at bilaget til adgangsbekendtgørelsen ændres, således at en studerende, der optages på RUC på en bacheloruddannelse (der indledes med to års basisstudier) ikke efterfølgende i forbindelse med fagvalg mødes med yderligere adgangskrav.

4. Akkreditering og godkendelse af nye uddannelser

Både eksisterende og nye uddannelser skal akkrediteres og godkendes af Akkrediteringsinstitutionen. På et møde den 14. september 2009 mellem universiteterne og UBST om en eventuel ændring af akkrediteringsbekendtgørelsen blev det slået fast, at det inden for den nuværende lovgivning ikke kan lade sig gøre at skifte fra den nuværende uddannelsesakkreditering til institutionsakkreditering – som universiteterne foretrækker.

Især hvad angår nye uddannelser er det eksisterende akkrediteringssystem meget lidt fleksibelt. Der er ansøgningsfrist til akkreditering af nye uddannelser én gang om året i juni – valgt med henblik på at kunne afrunde akkrediteringsprocessen, før der skal indberettes til KOT-hæftet. Et fornuftig nok valg, men for at kunne nå RUC's interne procedurer og selve akkrediteringsprocessen, betyder det, at et forslag til en ny uddannelse skal ligge klar halvandet år før den kan udbydes. Dermed bliver det for universiteterne meget svært at reagere på samfundets og arbejdsmarkedets behov.

Universitetet opfordrer ministeren til at overveje, hvordan akkreditering og godkendelse af nye uddannelser kan gøres mere fleksibelt, så universiteterne hurtigere kan reagere på de uddannelsesbehov, der løbende opstår i samfundet. Universitetet mener fortsat, at institutionsakkreditering ville være den mest oplagte måde at forenkle akkrediteringsområdet på.
